

Dansk økonomi januar 2001

Stagnerende BNP i 3. kvartal

*BNP stiger med 0,1 pct.
i 3. kvartal 2000*

Det reale BNP stiger med 0,1 pct. fra 2. til 3. kvartal, når der korrigeres for sæsonudsving. Målt i forhold til samme kvartal sidste år vokser det *ikke-sæsonkorrigerede* reale BNP med 2,7 pct. i 3. kvartal. Væksten i tredje kvartal trækkes, som i den forløbne del af året, især af investeringer og nettoeksport. Det private konsum vokser lidt igen efter nedgang i de foregående kvartaler.

*Positivt bidrag fra
udenrigshandelen*

Væksten i import og eksport aftager i 3. kvartal i forhold til udviklingen i 2. kvartal, og er i 3. kvartal hhv. 1,3 pct. og 2,1 pct. Eksporten vokser mere end importen, og udlandets efterspørgsel bidrager dermed fortsat positivt til den økonomiske vækst.

*Overskud på betalings-
balancen på 1,1 mia. kr.*

I perioden september-november 2000 er overskuddet på betalingsbalancen 1,1 mia. kr. (månedsgennemsnit) – 2,2 mia. kr. lavere end i samme tremåneders periode sidste år.

*Stigning i underskuddet
for formueindkomst og
løbende overførsler*

Nedgangen i overskuddet kan henføres til en stigning i underskuddet på posten formueindkomst mv. Overskuddet i de seneste tre måneder sikres af en positiv udvikling på tjenestebalancen

*Beskæftigelsen
stiger*

Beskæftigelsen stiger med ca. 2.900 personer i 3. kvartal. Det er fortsat i de private byerhverv at beskæftigelsen øges, mens den faldende tendens i landbrugsbeskæftigelsen og den offentlige beskæftigelse fortsætter.

*Øget lønstigningstakt i
den private sektor*

Den årlige lønstigningstakt øges i den private sektor i 3. kvartal, og med en stigning på 3,9 pct. er den private lønstigningstakt igen større end for statsansatte og kommunalt ansatte. Her er stigningen hhv. 2,8 pct. og 3,5 pct.

Forbrugerforventninger

Forbrugertilliden er steget fra 1 point i november 2000 til 3 point i januar i år. Stigningen i januar skyldes, at forbrugerne vurderer såvel familiernes, som landets nuværende økonomiske situation mere optimistisk end måneden tidligere. Til gengæld er forventningerne til landets fremtidige økonomiske situation blevet lidt ringere.

*Industriens
forventninger*

Industriens forventninger frem til februar er mindre optimistiske. Dermed er de positive forventninger, der eksisterede frem til efteråret 2000 afløst af en vigende omend stadig positiv tendens.

*Byggeriets
forventninger*

Udviklingen i byggebranchens forventninger er i december 2000 negative, når der ses på den ikke-sæsonkorrigerede konjunkturindikator. De negative forventninger er bredt sammensat på faldende omsætning, beskæftigelse og licitation.

*Serviceerhvervenes
forventninger*

Serviceerhvervenes forventninger til nærmeste fremtid er i december 2000 positive for både omsætning og beskæftigelsen. Der har dog været tale om en nedadgående tendens siden undersøgelsens start i april 2000. De positive forventninger for branchen holdes dog oppe af de positive forventninger i forretningsservice, mens der er negativ forventning til både omsætning og beskæftigelse inden for både turisme og transport.

Renten

Den effektive obligationsrente faldt en smule i 4. kvartal i forhold til 3. kvartal 2000 og ligger i december 2000 på 5,20 pct. p.a. Renteniveauet lå i hele 2000 i gennemsnit ca. 0,75 pct. højere end i 1999.

Det korte rentespænd mellem det danske marked og euroområdet er efter det markante spring i 3. kvartal 2000 faldet tilbage til et niveau på omkring et halvt procentpoint.

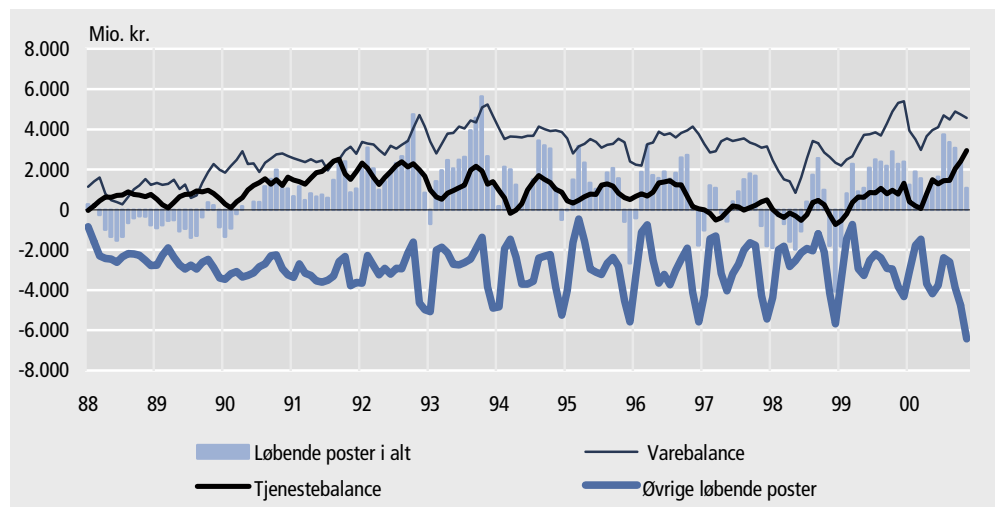
Fald i overskuddet på betalingsbalancen

Overskud på
1,1 mia. kr. ...

I perioden september-november 2000 er overskuddet på betalingsbalancen 1,1 mia. kr. (månedsgennemsnit) – 2,2 mia. kr. lavere end i samme tremåneders periode sidste år.

Figur 1.

Betalingsbalancens hovedposter, 3 måneders glidende gennemsnit.

Anm.: Opgørelsen af betalingsbalancen foretages fra januar 1997 efter nye principper og er derfor ikke fuldt ud sammenlignelige med tallene fra de foregående år. Fra januar 1997 betragtes Færøerne og Grønland som udland.

*Stigning i underskuddet
for formueindkomst og
løbende overførsler*

Nedgangen i overskuddet kan henføres til en stigning i underskuddet på posten formueindkomst mv., herunder rentebetalingerne til udlandet, og løbende overførsler – for disse poster er underskuddet i gennemsnit på 8,6 mia. kr. pr. måned. Overskuddet i de seneste tre måneder sikres af en positiv udvikling på tjenestebalancen, hvor overskuddet stiger med 3,2 mia. kr. i forhold til samme periode i 1999 og et varebalanceoverskud på 3,8 mia. kr. – et mindre fald på 1,6 mia. kr.

*Lille fald i
handelsbalance-
overskuddet*

På handelsbalancen ("varebalancen") er det gennemsnitlige månedlige overskud på 3,2 mia. kr. i september-november (sæsonkorrigerede værdier) – et fald på 0,6 mia. kr. i forhold til den foregående tremåneders periode.

Tabel 1

Handelsbalancer og udenrigshandlen fordelt på lande og varegrupper

	September – november 2000						
	Tyskland	Sverige	UK	Øvrige EU-lande	EU-lande i alt	Ikke-EU- lande i alt	Alle lande
	Månedsgennemsnit af sæsonkorrigerede værdier, mio. kr.						
Handelsbalance, ekskl. skibe	-370	809	229	-320	349	2 866	3 215
	Sæsonkorrigerede værdier, procentvis ændring i forhold til foregående 3 måneder						
Import, ekskl. skibe mv.	2,3	0,5	3,1	1,0	1,6	10,8	4,2
Varer til erhvervene (01-30 + 37-42)	1,2	-1,9	-2,9	-1,7	-1,0	6,7	0,7
Personbiler (46)	21,9	-3,4	26,2	2,9	12,8	-14,6	7,0
Varer til forbrug (47-53)	0,3	-0,6	-1,1	3,0	1,4	6,3	3,2
Brændselsstoffer mv. (32-36)	41,9	12,9	55,9	114,4	35,7	41,9	39,6
Andre varer (43 + 45 + 54)	3,1	10,9	65,3	2,6	8,4	11,5	9,0
Eksport, ekskl. skibe mv.	-0,3	-3,1	-0,1	-2,9	-1,8	9,2	1,9
Landbrugsprodukter (01-32)	8,1	7,1	-0,2	-2,1	2,6	13,3	6,7
Maskiner og instrumenter (68)	-3,0	-5,3	8,5	-8,6	-4,0	15,7	3,3
Øvrige industriprodukter (41-67,69-72)	-0,7	0,4	-1,3	-0,1	-0,3	9,2	2,9
Brændselsstoffer mv. (85)	-2,0	-13,9	-1,3	3,5	-3,6	-57,3	-11,7
Andre varer (82 + 84 + 86)	-3,2	4,8	-40,0	-9,0	-9,0	10,2	-3,2

Anm.: Opgørelsen af udenrigshandelsstatistikken foretages efter lidt andre principper end varehandlen i betalingsbalancen, bl.a. opgøres importen i forskellige værdiniveauer. Handelsbalancen i denne tabel er derfor ikke helt sammenlignelig med varebalancen omtalt ovenfor.

**Overskud i samhandlen
med Sverige, Japan og
USA**

Overskuddet på handelsbalancen stammer hovedsagelig fra samhandlen med Sverige, Japan og USA som hver bidrager med en lille milliard. Eksporten til Sverige, der i snart et par år har været i kraftig vækst, er nu svagt nedadgående. Dette giver sig udslag i et mindre fald i overskuddet over for Sverige – en tilsvarende negativ tendens spores over for UK og Tyskland.

Stagnerende BNP i 3. kvartal

**BNP stiger med 0,1 pct.
i 3. kvartal 2000**

Det reale BNP stiger med 0,1 pct. fra 2. til 3. kvartal, når der korrigeres for sæsonudsving. Målt i forhold til samme kvartal sidste år vokser det *ikke-sæsonkorrigerede* reale BNP med 2,7 pct. i 3. kvartal. Væksten i tredje kvartal trækkes, som i den forløbne del af året, især af investeringer og nettoeksport. Det private konsum vokser lidt igen efter nedgang i de foregående kvartaler.

Investeringerne stiger

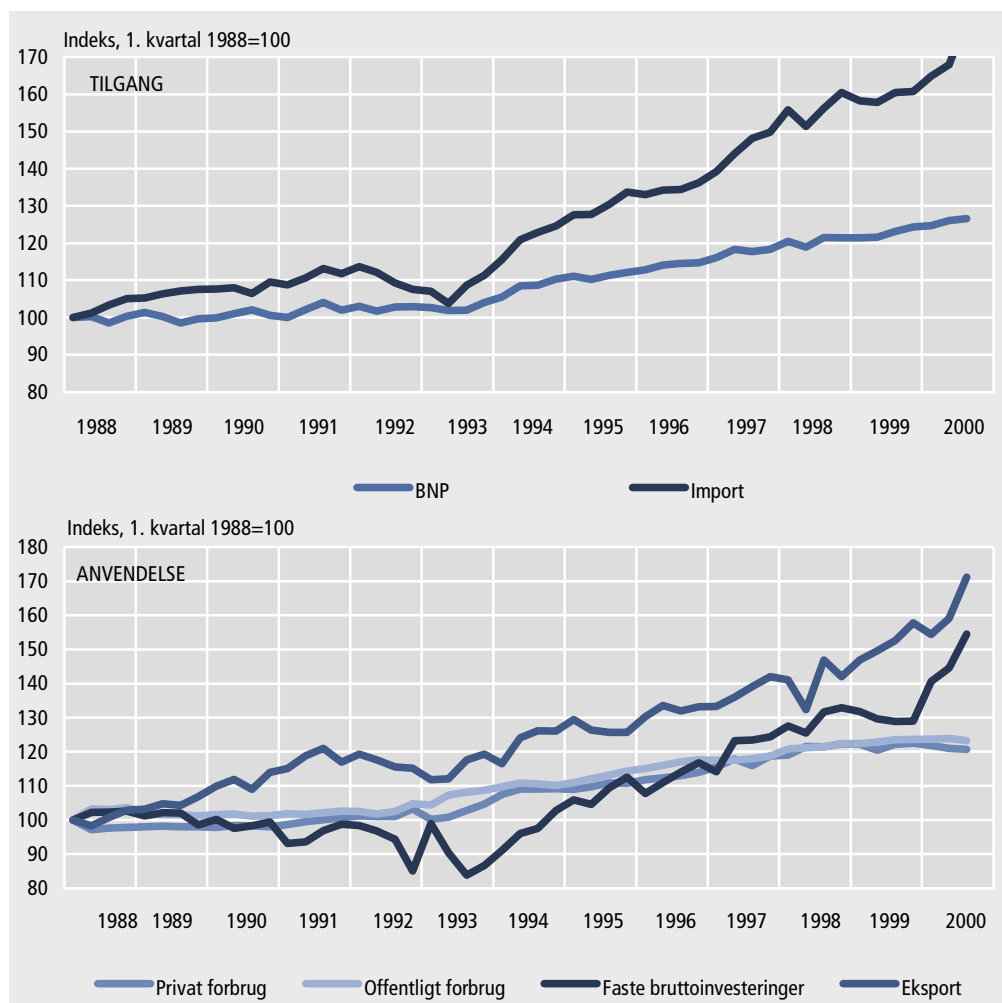
Investeringerne stiger samlet med 1,8 pct. fra 2. til 3. kvartal primært som følge af anskaffelse af maskiner, transportmidler mv., der stiger 9,4 pct. Boligbyggeriets opbremsning fortsætter i 3. kvartal med et fald på 8,4 pct. Det øvrige byggeri falder med 4,0 pct., mens de øvrige faste bruttoinvesteringer stiger med 3,8 pct.

**Positivt bidrag fra
udenrigshandelen**

Væksten i import og eksport aftager i 3. kvartal i forhold til udviklingen i 2. kvartal, og er i 3. kvartal hhv. 1,3 pct. og 2,1 pct. Eksporten vokser mere end importen, og udlandets efterspørgsel bidrager dermed fortsat positivt til den økonomiske vækst.

Figur 2.

Forsyningsbalance, sæsonkorrigerede værdier i 1995-priser

Stigning i det private konsum

I 3. kvartal stiger det private konsum for første gang i år med beskedne 0,4 pct. og bi-drager dermed igen positivt til den økonomiske vækst. Det skyldes blandt andet husholdningernes anskaffelse af køretøjer, der stiger med 1,0 pct. Forbruget af øvrige varer falder med 0,1 pct., mens forbruget af tjenester stiger med 0,7 pct. Det offentlige forbrug falder svagt med 0,1 pct.

Mængdeudviklingen i detailomsætningsindekset viser en stigning på 0,7 pct. fra 2. til 3. kvartal 2000, når der korrigeres for sæsonbevægelser.

Lille stigning i ledigheden

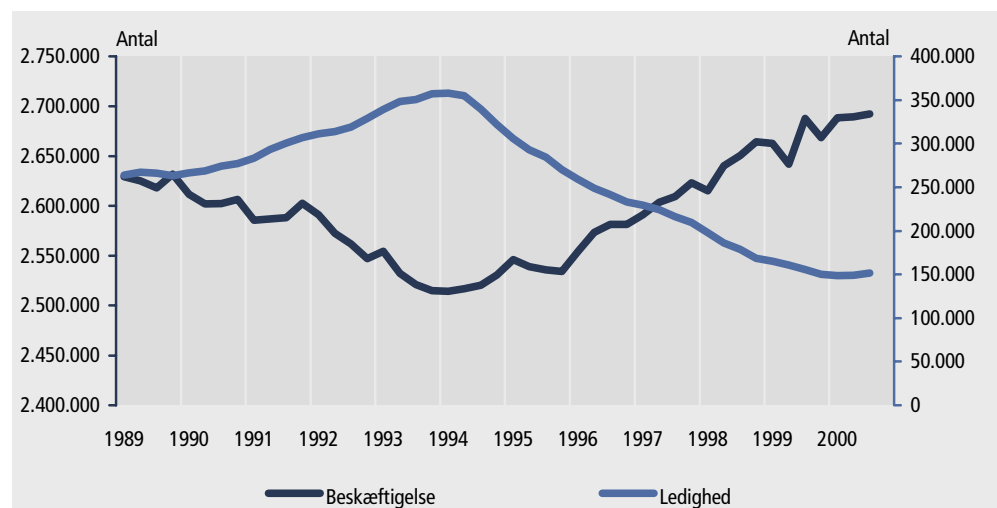
Ledigheden stiger svagt i 3. kvartal

I 3. kvartal 2000 er der gennemsnitligt 151.600 personer ledige, når der korrigeres for sæsonbevægelser. Ledigheden er dermed steget med ca. 2.800 personer i forhold til foregående kvartal. I november 2000 er ledighedsprocenten 5,6 pct., hvilket svarer til gennemsnitligt 154.900 ledige personer - en stigning på ca. 800 personer i forhold til oktober.

Beskæftigelsen stiger

Beskæftigelsen stiger med ca. 2.900 personer i 3. kvartal. Det er fortsat i de private byerhverv at beskæftigelsen øges, mens den faldende tendens i landbrugsbeskæftigelsen og den offentlige beskæftigelse fortsætter.

Figur 3. Ledige og beskæftigede personer

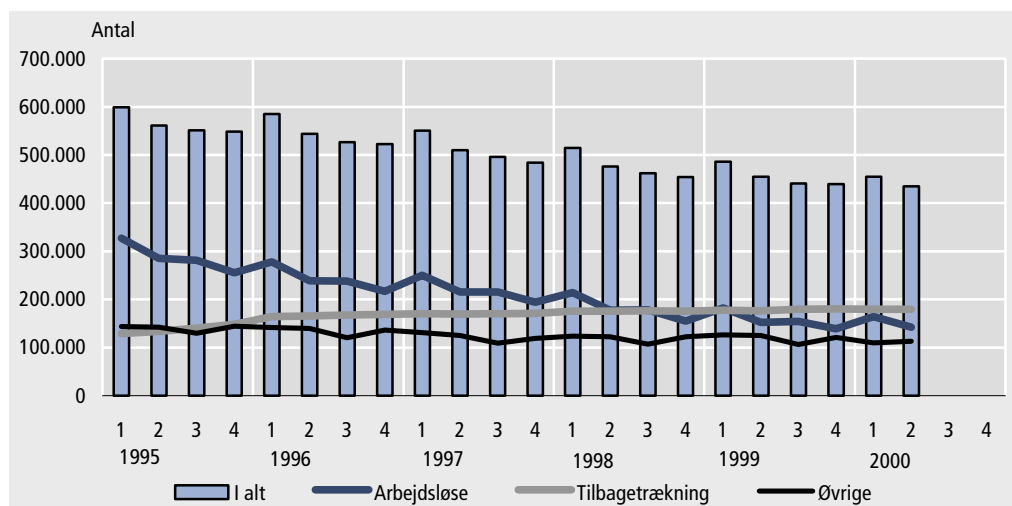
Anm. Tællingsenheden for beskæftigelse og ledighed er ikke ens. Beskæftigelsen er opgjort som antal helårspersoner, mens ledigheden er opgjort som det gennemsnitlige antal ledige.

Uændret tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet

436.000 ude af ordinær beskæftigelse i 2.kvartal

I 2. kvartal 2000 er 436.000 personer uden for ordinær beskæftigelse (ikke-sæsonkorrigeret). Det svarer til 14,7 pct. af arbejdsstyrken. I forhold til 2. kvartal 1999 var der tale om et fald på 19.000 personer. Heraf var faldet af ledige 11.000 personer, mens antallet af personer på tilbagetrækning steg med 2.000.

Figur 4. Personer ude af ordinær beskæftigelse

Uændret permanent
tilbagetrækning fra
arbejdsmarkedet

Arbejdsløshedens fald siden 1994 skal bl.a. ses i sammenhæng med den stigende deltagelse i forskellige arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger - især permanent tilbagetrækning i form af efterløn og overgangsydelse. Antallet af deltagere på permanent tilbagetrækning har dog stabiliseret sig i det seneste år på omkring 180.000 fuldtidspersoner. Baggrunden er, at stigningen i efterlønsdeltagelsen modsvares af et tilsvarende fald i antal personer på overgangsydelse, da der til denne gruppe ikke kan ske nytilgang.

Tabel 2. Ledighed og deltagelse i arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, faktiske tal og i pct. af arbejdsstyrken

	1999			2000		1999			2000	
	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	1. kv.	2. kv.
	1 000 personer					pct. af arbejdsstyrken				
I alt	455	441	440	455	436	15,4	14,9	14,8	15,4	14,7
Ledige	153	155	139	165	142	5,2	5,2	4,7	5,6	4,8
Støttet beskæftigelse	43	39	39	36	37	1,4	1,3	1,3	1,2	1,2
Orlov	38	29	30	28	30	1,3	1,0	1,0	0,9	1,0
Uddannelse	40	33	45	39	40	1,3	1,1	1,5	1,3	1,3
Integrationsydelse	...	...	...	1	1	...	...	...	0,0	0,0
Anden aktivering	5	6	7	7	7	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Tilbagetrækning	177	180	180	179	179	6,0	6,1	6,1	6,1	6,1

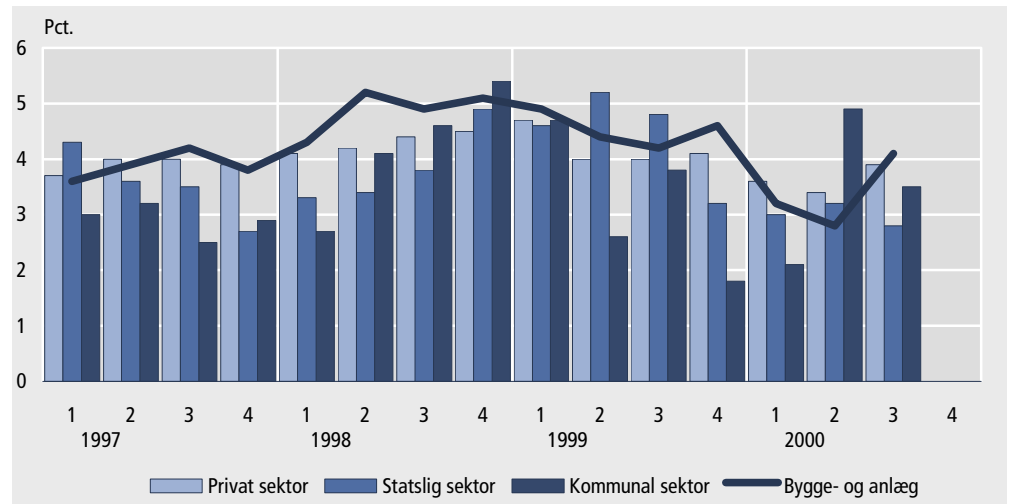
Anm. Arbejdsstyrken er opgjort som antal beskæftigede og ledige (16-66 år) pr. 1. januar 1999 inkl. modtagere af efterløn og overgangsydelse i de aktuelle kvartaler.

Industrilønningerne stiger mere i Danmark end i udlandet

Øget lønstigningstakt i
den private sektor

Med en årlig lønstigningstakt på 3,9 pct. i den private sektor i 3. kvartal 2000 er tendensen med faldende lønudvikling i årets første halvår vendt.

Figur 5. Lønmodtagernes fortjeneste, årlig stigning i pct.

Anm. Afgrænsningen af sektorer sker på baggrund af virksomhedernes indberetningsform. Et antal ansatte i den statslige og kommunale sektor er af denne årsag fejlplaceret set i forhold til den private sektor.

Lønstigninger i stat og kommuner mindre end i den private sektor

Lønstigningstakten i stat og kommuner falder i 3. kvartal til hhv. 2,8 pct. og 3,5 pct. Dermed er lønstigningstakten i både stat og kommuner igen lavere end i den private sektor.

Øget lønstigningstakt i bygge- og anlægsbranchen og i industrien

I bygge- og anlægsbranchen er lønstigningstakten i 3. kvartal 4,1 pct. og er dermed igen højere end i den samlede private sektor. Industriens lønstigningstakt øges i 3. kvartal til 3,8 pct., og er stadig højere end hos vigtige danske samhandelspartnere som Tyskland og Sverige. Den danske lønudvikling er fortsat lavere end i Storbritannien, Norge og Finland.

International lønudvikling

Dansk Arbejdsgiverforenings internationale lønstatistik for 3. kvartal 2000 viser årlige lønstigninger i industrien på 3,6 pct. i Sverige, 2,8 pct. i Tyskland (1. kvartal 2000) og 3,4 pct. i Holland (2. kvartal 2000). I Finland stiger lønstigningstakten til 4,4 pct. Også Norge og Storbritannien har høj årlig lønstigningstakt på hhv. 3,9 pct. (2. kvartal 2000) og 4,1 pct. I USA falder lønstigningstakten til 3,0 pct. i 3. kvartal 2000.

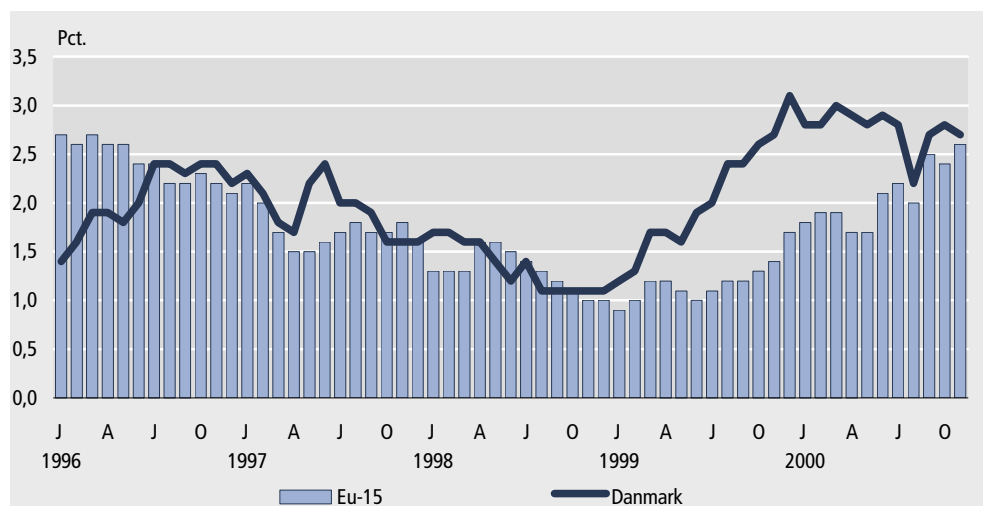
Stabil inflation

Den årlige prisstigningstakt i Danmark er ifølge det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) 2,7 pct. i november, og følger dermed den generelle trend for årets hidtidige udvikling i inflationen.

Høje oliepriser påvirker fortsat

Effekten af de høje internationale oliepriser mærkes stadig indenfor energi- og boligudgifter, der stiger med 5,4 pct. i november. Priserne på kommunikationstjenester og beklædning falder fortsat.

Figur 6. EU-harmoniseret forbrugerprisindeks (HICP), årlig stigning i pct.

På ny stigning i prisudviklingen i EU

For EU som helhed fortsætter stigningen i inflationen, der begyndte medio 1999. De årlige prisstigninger i november er 2,6 pct., hvilket ikke er set siden maj 1996.

Dansk inflation tæt på EU-gennemsnit

Med en stigning i inflation på 2,7 pct. i november er afstanden til EU-gennemsnittet stort set elimineret, og de danske prisstigninger er blandt de 6 laveste i EU. Det er kun Tyskland (2,6 pct.), Frankrig (2,2 pct.), Østrig (2,3 pct.), Sverige (1,8 pct.) og Storbritanien (1,0 pct.), der i november har lavere prisstigninger end Danmark.

Flimrende forventninger

Forbrugerforventninger

Forbrugernes tilid til fremtiden er igen steget i januar 2001. Forbrugertilliden er steget fra 1 point i november 2000 til 3 point i januar i år. Stigningen i januar skyldes, at forbrugerne vurderer såvel familiernes, som landets nuværende økonomiske situation mere optimistisk end måneden tidligere. Til gengæld er forventningerne til landets fremtidige økonomiske situation blevet lidt ringere.

Industriens forventninger

Industriens forventninger frem til februar 2001 er knapt så positive som hidtil. Dermed er de positive forventninger, der eksisterede frem til efteråret 2000 afløst af en vigende om end stadig positiv tendens. Industrien forventer frem til februar 2001 uændret produktion men stigende salgspriser i forhold til situationen i september-november 2000. Der er dog stor variation inden for de forskellige industrielle brancher. Mellemproduktindustrien har markant negative forventninger, mens de fleste andre brancher har positive produktionsforventninger.

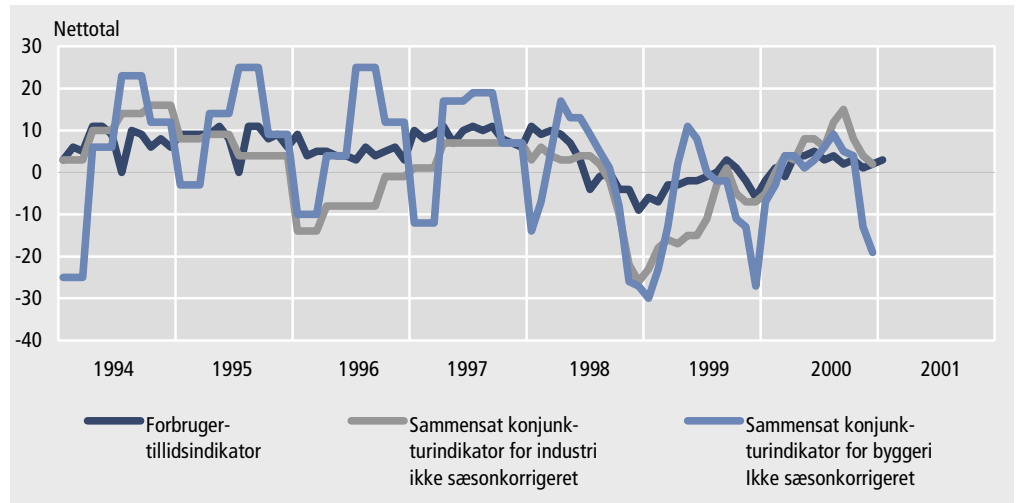
Byggesektorens forventninger

Udviklingen i byggebranchens forventninger er i december 2000 negative. Den ikke-sæsonkorrigerede konjunkturindikator for bygge- og anlægsbranchens forventninger er faldet fra -13 i november til -19 i december 2000. De negative forventninger er bredt sammensat på både faldende omsætning, beskæftigelse og licitation. Eneste undtagelse fra det generelle billede er, at el-installatørerne, som den eneste faggruppe forventer en positiv udvikling i omsætningen og en neutral udvikling i beskæftigelsen.

Serviceerhvervenes forventninger

Servicesektorens forventninger til den nærmeste fremtid er i december 2000 positive for både omsætning og beskæftigelsen. Der har dog været tale om en nedadgående tendens i forventningerne siden undersøgelsens start i april 2000. Der er en stor spredning i forventningsdannelsen inden for de forskellige servicebrancher. Turisme og transport har faktisk negative forventninger til både omsætning og beskæftigelse. De positive forventninger for branchen som helhed holdes derfor alene oppe af de positive forventninger inden for forretningsservice.

Figur 7. Forventningsindikatorer

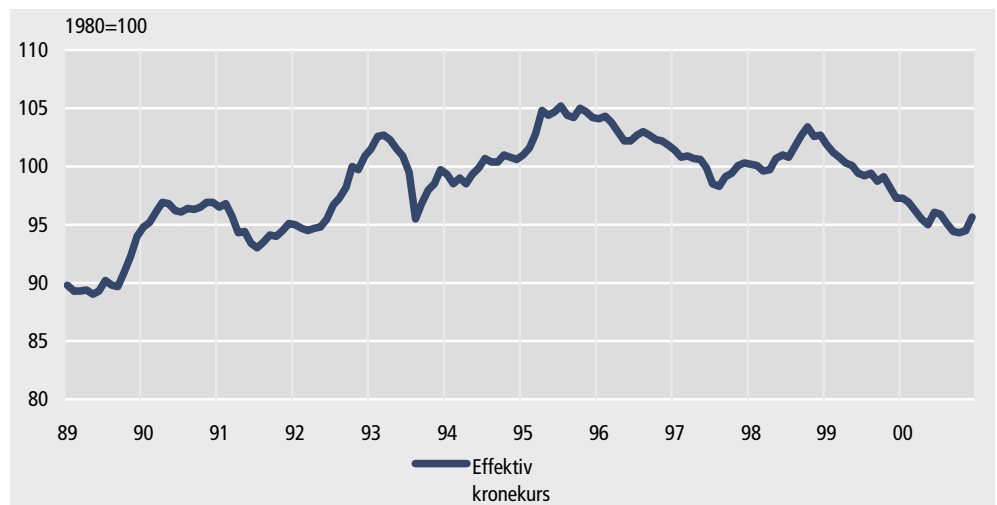

Styrkelse af euroen

Lille vending i den effektive kronekurs i slutningen af 4. kvartal 2000

Efter stort set et konstant fald i den effektive kronekurs siden 4. kvartal 1998 (med undtagelse af juni 2000), er der indtrådt en mindre stigning i slutningen af 4. kvartal 2000. Den effektive kronekurs steg i december måned med 1,2 pct. point. Dette skyldes især svækkelsen af dollaren i forhold til euro, som følge af aftagende vækst i USA.

Figur 8. Effektiv kronekurs

Anm. Stiger den effektive kronekurs, er det ensbetydende med, at kronen i gennemsnit er blevet dyrere at købe for de lande, vi handler med, dvs. en forbedring af bytteforholdet.

Mindre rentefald i sidste kvartal

Den korte rente

Efter at den korte rente i 3. kvartal 2000 steg kraftigt, indtrådte der et mindre fald i 4. kvartal 2000. I december 2000 lå den korte danske 3-månedersrente i gennemsnit på 5,33 pct., hvilket er et fald i forhold til september på 0,56 pct. point. Alligevel er den korte renten over året - betragtet under et - steget betragteligt. Den korte danske 3-månedersrente steg i gennemsnit fra 3,31 pct. i 1999 til 4,90 pct. 2000.

Det korte rentespænd

Det korte rentespænd mellem det danske marked og euroområdet er efter det markante spring i 3. kvartal faldet tilbage til et niveau på omkring et halvt procentpoint. Et markant fald i forhold til 3. kvartal, men rentespændet er dog stadig noget højere end i 1. kvartal 2000. I december 2000 er det gennemsnitlige rentespænd på den korte rente

mellem Danmark og euroområdet på 0,51 pct. point. Det gennemsnitlige årlige rentespænd mellem Danmark og euroområdet steg fra 0,43 pct. point i 1999 til 0,58 pct. point i 2000. Den stigende europæiske rente er altså fulgt op af en endnu større stigning i det danske renteniveau.

Den lange rente

Den effektive rente på danske obligationer faldt i forhold til 3. kvartal 2000 en smule i 4. kvartal. I december er den gennemsnitlige effektive obligationsrente på 6,09 pct. Dermed er renten faldet, hvilket stort set svarer til niveauet ved årets begyndelse. Renteniveauet lå i hele 2000 i gennemsnit ca. 0,75 pct. point højere end i 1999. Den effektive obligationsrente steg i gennemsnit fra 5,55 i 1999 til 6,27 i 2000.

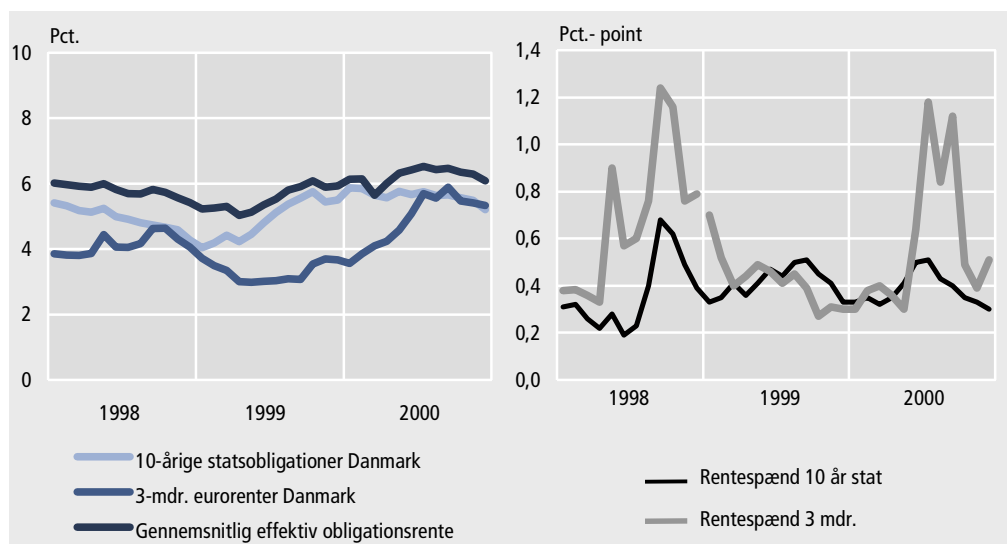
Den effektive danske statsobligationsrente fortsætter faldet fra 3. kvartal 2000 ind i 4. kvartal 2000. I december 2000 er den gennemsnitlige effektive statsobligationsrente på 5,20 pct. Faldet i det danske renteniveau følges op af en yderligere indsnævring af rentespændet til Tyskland, der i december 2000 er på 0,30 pct. point. Dermed ligger rentespændet på samme niveau som i begyndelsen af året.

Lille vækst i udlandets beholdning af danske obligationer

Udlandets beholdning af danske obligationer steg fra 389,5 mia. kr. i 2. kvartal 2000 til 394,8 mia. kr. i 3. kvartal 2000, hvilket svarer til en stigning på 1,4 pct. For de danske statsobligationer var der en nedgang på 10,7 pct.

Figur 9.

Den danske rente og rentespænd til den tyske rente og euroområdet

Anm. Indtil 1. januar 1999 er rentespændet på den korte rente vist i forhold til Tyskland - efter 1. januar 1999 er rentespændet derimod vist i forhold til euroområdet.

Tabel 3. Udlandets beholdning af børsnoterede obligationer. Nominel værdi

	1999		2000		
	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal
			mia. kr.		
I alt	421,3	379,5	389,1	389,5	394,8
Staten	261,0	235,7	229,4	227,9	203,5
Andre obligationer mv. ¹	160,3	143,8	159,7	161,6	191,3

¹ Obligationsudstedende institutter, Erhvervsobligationer, Udenlandske obligationer, Repoforretninger og Euroclear.

Fokus på konjunkturbarometret for serviceerhverv

Fortsat optimisme inden for forretningsservice

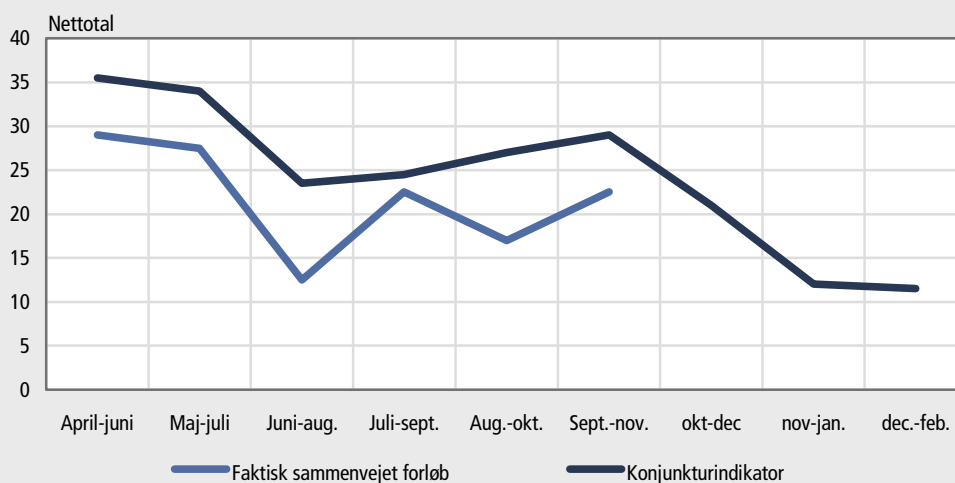
Etableret i april 2000

Konjunkturbarometret for serviceerhverv er en tendensundersøgelse, der giver et hurtigt og aktuelt billede af faktiske forhold og forventninger inden for udvalgte serviceerhverv. Danmarks Statistik har etableret konjunkturbarometret for serviceerhverv fra og med april 2000. Undersøgelsen er månedlig og udarbejdes i overensstemmelse med tilsvarende undersøgelser i de øvrige EU-medlemslande.

Forventet og faktisk udvikling

Der ses en ret tydelig sammenhæng mellem udviklingsforløbet i den sammensatte konjunkturindikator (baseret på forventninger til hhv. omsætning og beskæftigelse i den kommende tre-månedersperiode), og det faktiske forløb i de aktuelle perioder, jf. figur 1. Samtidig er det dog også tydeligt, at der i den viste periode har været en klar tendens til at virksomhedernes forventninger har været mere positive end den faktiske udvikling efterfølgende har vist.

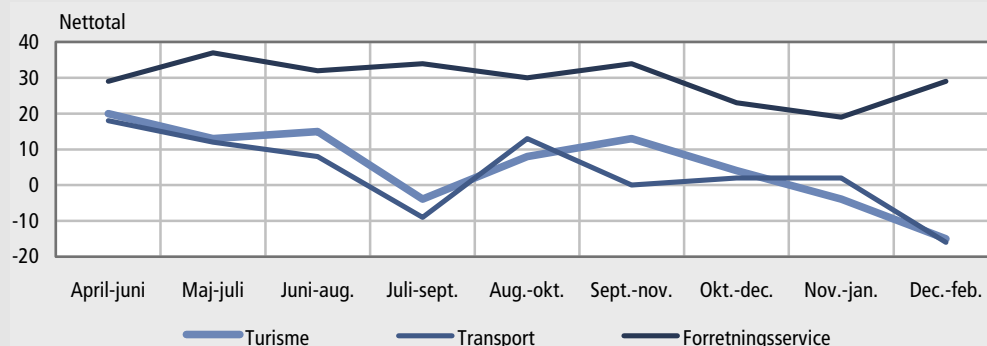
Figur 10 Sammensat konjunkturindikator og faktisk sammenvejet forløb.

Forretningsservice har mere positive forventninger

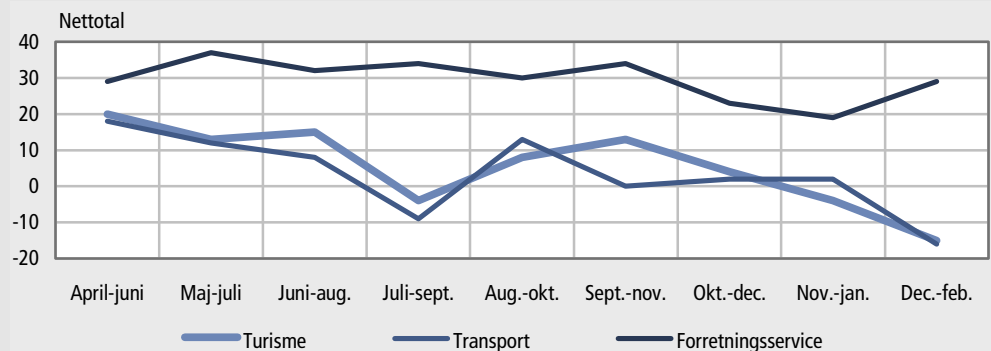
De tre branchers omsætningsforventninger, der dækker perioderne fra april-juni 2000 (som den første) til december 2000-februar 2001 (som den seneste), viser en ensartet tendens, når der ses bort fra den sidste periode, hvor *forretningsservice* skiller sig ud ved mere positive forventninger. For beskæftigelsens vedkommende skiller *forretningsservice* sig gennem hele perioden ud ved væsentligt mere positive og ensartede forventninger end hhv. *turist-* og *transporterhvervene*, der udviser betydelig større variation, men har udviklet sig tilnærmelsesvist ens i den viste periode. Figur 2 og 3 illustrerer de tre hovedbranchers forventninger til hhv. omsætnings- og beskæftigelsesudviklingen (nettotal).

Figur 11 Forventninger til omsætning.

Serviceerhvervene er ikke en homogen branchegruppe, og de tre hovedbrancher, hhv. *turisme*, *transport* og *forretningsservice*, som konjunkturbarometret omfatter, har til dels forskellige erhvervsvilkår. Hvor *turisterhvervene* i stor udstrækning retter sig mod privatpersoner, kan forhold som har indflydelse på det private forbrug, fx personskatter mv., have afgørende indflydelse på efterspørgselssituationen, og dermed den forventede omsætning og beskæftigelse. *Transport* og *forretningsservice* henvender sig i større udstrækning til andre virksomheder som forretningsgrundlag, og branchernes forventninger vil bl.a. være påvirket af andre erhvervs efterspørgsel, som kan influeres af bl.a. energi- og brændstofpriser og generelle erhvervspolitiske tiltag mv.

Figur 12 Forventninger til beskæftigelse

Stikprøveundersøgelsen

Undersøgelsen er spørgeskemabaseret. Konjunkturbarometret omfatter dels et spørgsmål om vurderingen af det aktuelle forretningsklima, dels en vurdering af de faktiske forhold og forventningerne til den kommende periode med hensyn til omsætning og beskæftigelse. Konjunkturbarometeret udarbejdes efter de samme retningslinier som barometrene for industri og bygge- og anlægsvirksomhed.

Stikprøven er udtrukket på baggrund af oplysninger om den enkelte virksomhed i Det Centrale Virksomhedsregister (CVR), også de beskæftigelsesmæssige oplysninger, der anvendes til opregning er hentet fra CVR. Stikprøveudsnittet er baseret på virksomheder i form af juridiske enheder.

1.200 virksomheder indgår i stikprøven, hvilket repræsenterer ca. 70 pct. af det totale antal fuldtidsansatte i de udvalgte brancher. Virksomheder med 9 eller færre fuldtidsansatte udvælges ikke til undersøgelsen, mens virksomheder med 10-99 fuldtidsansatte er udvalgt proportionalt efter det gennemsnitlige antal fuldtidsansatte i de fire seneste kvartaler. Alle virksomheder med 100 eller flere fuldtidsansatte indgår i undersøgelsen. Virksomhedernes svar indgår med en værdi, som svarer til antallet af ansatte.

Spørgsmålene

Spørgsmålene i undersøgelsen er udformet således at de kan besvares umiddelbart af virksomhedens ledelse. Der indgår spørgsmål om såvel den faktiske udvikling i den seneste tremånedersperiode som forventningerne til den kommende tremånedersperiode. Desuden indgår et spørgsmål om den aktuelle vurdering af det generelle forretningsklima.